

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII Ч. 71. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 28-го березня 1939.

No. 71. Jersey City, N. J., Tuesday, March 28, 1939.

VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ
АМЕРИКИ. АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Сокося: BErgen 4-1016.
4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES FIVE CENTS ELSEWHERE
OF AMERICA.

РОЗБИВСЯ ЛІТАК І ЗГИНУЛО ВІСІМ ОСІБ

ОКЛАГОМА СІТІ. — Великий пасажирський літак, що їхав з Шікаго до Далаясу, Тексас, по дорозі розбився і в ньому загинуло вісім осіб. В Оклагома Сіті він був зупинився на якийсь час для відпочинку і набрання газоліну. Коли опісля піднявся 300 стіп вгорі щось сталося з мотором і капітан Сітон почав шукати місце, щоб осісти. Не знайшовши нічого кращого, як болотисту фермерську дорогу, він почав опускати на ній літак. Та по обох боках дороги були дроти. До них літак зачепився і, втрапивши наперед одно крило, перевернувся кілька разів, а на кінець запалився. Вісім осіб відразу знайшли в ньому смерть, а чотири є тяжко ранені.

ОДНІ ГИНУТЬ, ІНШІ ЗНОВ ПРОБУЮТЬ ЩАСТЯ.

НЬО ЙОРК. — Великий пасажирський літак, „Енкі Клипер“, з 21 пасажиром пустився через Атлантичний океан в дорогу до Європи. Він добився втрати до Азорів і при допомозі радіо подавав, що все в порядку. Коли кухар на літаку не знав, як довго треба варити яйця на висоті 8 тисяч стіп, то він радіовав до Балтімор і звідтам „Енкі Йому“ відповіли, що 12 минут. Своєю їздой „Енкі Клипер“ започаткував сталу пасажирську комунікацію через Атлантичний океан.

НЕ ХОЧУТЬ МОСТА З БЕТЕРІ ДО БРУКЛИНА.

НЬО ЙОРК. — Від пару місяців ведеться в Нью Йорку боротьба за те, чи будувати міст з долишньої частини Нью Йорку, Бетери Парку, до Брукліна, чи ні. За будову є комісар парків, Мозес, а також одобрює цей план посадики Ля Гвардія. Інші є проти того, бо кажуть, що міст дуже опоганив долишню частину, а також обнищить вартість деяких вулиць. Проти мосту виступив тепер також союз нью-йоркських купців.

СТРАЙК КІНОВИХ ОПЕРАТОРІВ.

НЬО ЙОРК. — В середній частині міста Нью Йорку вибух страйк кінкових операторів. Коли страйк скоро не закінчиться, то скоро кіна в тій частині стануть нечинні. Оператори домагаються підвищення платні.

ЧЕКАЮТЬ НА СЛОВО НАЙВИЩОГО СУДУ.

ВАШИНГТОН. — Найвищий суд має цього тижня порушити справу депортації тих чужинців, що належать до комуністичної партії, та накладають до повалення теперішнього американського суспільного устрою.

ГРІН ПРОТИ ЗАСАД К.П.О.

БОСТОН. — Предсідник Американської Федерації Праці, Вільям Грін, виголосив перед 500 делегатами робітничих юній промову, в якій сказав, що треба миру в робітничих конгресах. Але той мир можна досягнути лише тим, що Рунгес Промислової Організації, з своїм головою Джаном Люїсом, зрезигнує зо своїх засад, розв'язується, а юній, що належать нині до нього назад приступлять до А.Ф.П. Грін говорив, що К.П.О. повстав з „відступників“, а до розколу довела амбіція Джана Люїса.

ОЧИЩУЮТЬ МІСТО ДЛЯ СВІТОВОЇ ВИСТАВИ.

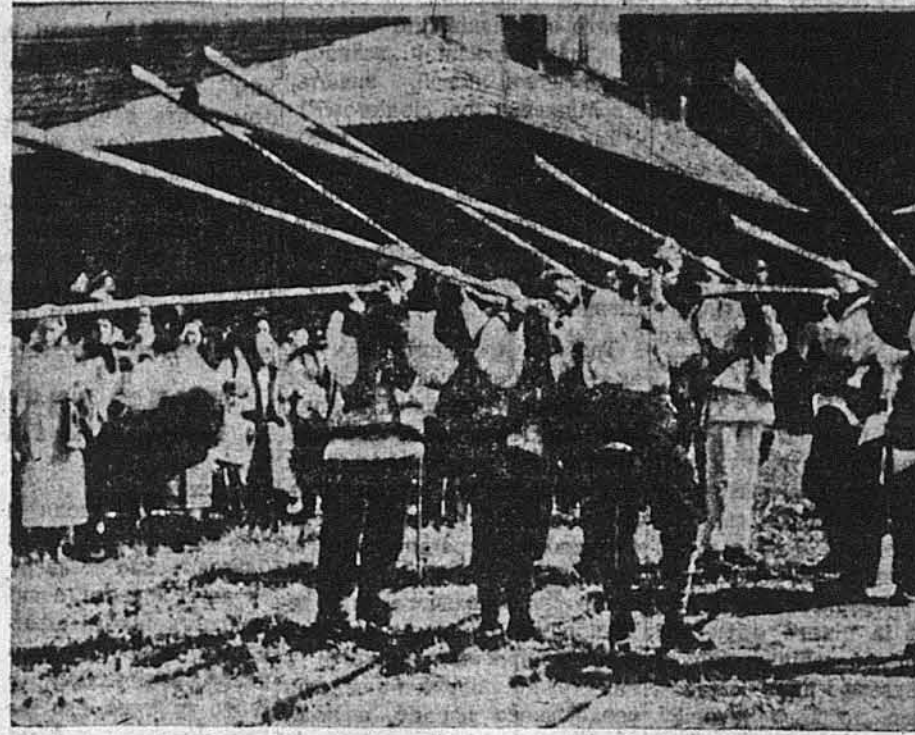
НЬО ЙОРК. — Ріжні суспільні організації Нью Йорку приступили до пропанає за те, щоб всі люди, в яких руках спочиває чистота і чепурність міста, старались зробити місто Нью Йорк на час відкриття світової вистави таким гарним і чистим, як тільки можливо. Щоб гості, що придуть до Нью Йорку, набрали про те місто гарного переконання.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИХІД ЗРІС.

ВАШИНГТОН. — За обчисленнями департаменту торгівлі з аміацьким лютим загальний національний дохід Америки зріс в порівнянні до того самого місяця з попереднього року, на 115 мільонів доларів. Загальний прихід цього року виносив п'ять біліонів і 90 мільонів.

НЕБЕЗПЕЧНИЙ ВОРОГ ЛЮДЕЙ.

НЬО ЙОРК. — Вчені рід москитів Ракефелера ствердили, що спеціальний фонд комарів, званих „фелес гамбіє“, які перейшли якимсь чудом з центральної Африки до Бразилії, завдають там величезні шкоди, заражуючи людей малярією. Від укушення тих комарів в деяких околицях хворіло 90% люду, з чого 10% померло. Внаслідок цієї хвороби економічне життя тих околиць було вцілою спаралізоване, а люди вцілою перейшли на удержання держави. Вчені назвали тих комарів більшими ворогами люду, ніж фантастичні наїзники з Марса. Вони говорять, що не треба виключати можливість, що ті комарі завандрують і до Північної Америки.

Трембітарі грають похоронні мелодії біля цурка під час похорону забитого поляка.

(Картина з фільму: „Україна в Огні“. Світлий В. Блондиненко).

ВРАЖІННЯ ФІЛЬМИ „УКРАЇНА В ОГНІ“.

Бруклін, Н. Й. — Документальна фільма „Україна в Огні“, яку висвітлювано перший раз в Америці, в минулу неділю в Брукліні, викликала величезне враження. Були там картини, що потрясли глядачів до основ. Ці картини були зняті в часі польської „патифікації“ в Галичині і вони відбивають ці звірства, які завдає українцям польська влада. Ця фільма це не лиш мистецький твір, але акт обжаловання на наших ворогів. Крім картин про патифікацію є теж цікаві картини з Карпатської України.

ДЕСЯТЬ ДОЛЯРІВ ВІД ВІКНА.

Туристичне Бюро Торонта й стоваришення купців вирішили, що ніхто не сміє більше брати як десять доларів за право приглядатися до догідного місця на королівську парад у травні. Збудув вулиці, куди монарх ібуть перейде, кімнати по готелях вже майже всі зарезервовані американськими туристами. Меркер приходить на виставу вікна бюр, торговель і приватних домів.

ЯК КРАЯТИ СКЛО, ПЛЯШКИ І Т. Д.

Перше назначить місце, де хочеться красти. Відтак гострим червоно розпеченим гачком тягнуть по тім знаку. Коли гачок добре горачий, то зараз позаду гачка буде скло пукати. Колиб не пукало, то сей час взожить в зимну воду, це скло і воно пукне тим місцем, куди ви тягнули, горачим гачком.

СЬМІГЛОВО І ПОНЯТОВО.

Так називаються дві нові польські колюнції, що повстали на українській землі з урядової парцеляції в Заліщищині.

ПРИСУД НА УКРАЇНСЬКОГО СВЯЩЕНИКА.

Тернопільський окружний суд засудив на 6 місяців в'язниці о. Миколу Іванчука, пароху Іванчан в Збараж, за українщення назви.

КОНЦЕРТ СЕСТЕР СКЛЯРІВ.

Найдібнішою групою українських музикантів в Торні є без сумніву сестри Склярі, дочки місцевого фабриканта діточої нощі. Відомі вони цілій Онтарії — чужинцям за свої виступи по різних осередках і за безліч медалів і трофеев, які здобули за полиси на музичних констестах і фестивалях. Найкраще вони відомі українській публіці Торонта. Недавно ці знамениті віртуозки виступали у класичній концертній в сарі Музичної Консерваторії Торонта перед добірною публікою, і у висліді дістали цінну критику від англійської преси. В той вечір виступав у Месей Гал славний співак Недсон Еді, але музичні критики, як н. пр. Едвард Водсон з „Телеграму“ волили прийти почути гру українців, а голівудського співака знехтували. Туди вислали звичайних репортерів.

Панючки Склярі вибрали до свого списку музичні твори класичної вартості такі як композиції Ганделя, Баха, Дворака, Моцарта, Мендельсона, Бетовена і Алоая. Треніза, а саме Ольга, Олена й вісімлітня Міні грають на скрипках, а Стела на піані. Їх останню гру критика оцінила дуже високо. Гарно було, аби ці музикальні сестри при кожній нагоді додавали дещо з українських композицій. Тим способом робилиб рекламу й українським композиторам.

ПРОТИ НЕМОРАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.

В Реджайні зорганізовано з Католицької Молоді комітет, якого задачею має бути усунення неморальних і небажаних місячників, тижневиків і книжок з міста й околиць. До помітних заходів також приступила до походу проти „брудної“ літератури, головнот проти деяких періодичних видань певного типу.

Спис таких книжок і місячників може бути виданий, але що справу рушить організаційний комітет.

ХОЧУТЬ „ЗАЛІЗНИХ ЛЕГЕНІВ“.

Минулого року оповістив британський автомобілевий магнат, барон Нофідд, що дарує „залізні легені“ кожному кваліфікованому шпиталеві в Британській Імперії. Відповідно до цієї оповістки всі три едмонтонські шпитали внесли просьбу на руки заст. провін. міністра здоров'я, щоб їм прислано вдари того роду легені.

„Залізні легені“, це електрикою порушуваний прилад, що хоронить проти вдихування злого повітря. Його уживається в дуже тяжких випадках занедужання на діточий параліж.

БІЛЬШЕ ОСВІТИ НА ПРИПІ- НЕННЯ ЗЛОЧИНІВ.

Пані Джессі МакЛеннан, членія шкільної ради у Вінніпегу говорила, що освіта „виховується зі шкіл“.

„Деякі грейді залишено й скривати замість до молодків і сиріт, береться до розкопів і бандитизму. Замало є фахової освіти. Міська рада занебачує будови помешкань. Я бажала бачити тисячу жінок на засіданні міської ради, які заперотували проти браку плану припинення злочинів, проти зменшення освіти і браку помешкань“.

ВІДДАВ ЖИТТЯ ЗА СОБАКУ.

Торонто. — Ленард Геріс з Сімко околиці кинувся у бистру ріку, рятувати свого пса від утоплення, але втопився разом із псом, бо йому не вдалось видратися на беріг. Цій трагедії тринадцятирічного юнака приглядався з берега молодий брат.

ЗАСУДИЛИ СЕЛЯН З ЦЕБЛОВА.

Окр. суд під час виїздової сесії в Бельзі засудив 7 українців з Цеблора коло Бельза на кар'я в'язниці від року до 6-ох місяців, обвинувачених за намагання примусити поліціянтів, щоб не усували на приказ властей воєнну могилу з тіленими останками українських воєнів.

МАДЯРЩИНА Й СЛОВАЧЧИНА БУДУТЬ ДІЛИТИ УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ

БУДАПЕШТ. — Уряд Мадярщини й Словаччини згодилися в суботу перервати супроти себе воєнні кроки та поладити спірне питання взаємної граници дорогою переговорів.

Словацька комісія вїхала до Будапешту в понеділок.

У переговорах як представник Карпатської України фігурувати відій буде Андрій Бродій, що все вів кампанію за прилучення Закарпаття до Мадярщини.

ДУЧЕ ПРО ПОЛІТИКУ СУПРОТИ ФРАНЦІЇ.

РИМ. — У своїй промові перед величезним збором ІІІІ, що святкували 20 річичний повстання фашизму в Італії, Мусоліні виголосив промову, котру загально вважають поданням умов, на яких він готов порозумітися з Францією. Він заявив волю готовитися з Францією про мир, якщо Франція згодиться говорити про права Італії в Тунісії, в Джибуті й на Суецьким Каналі.

Він говорив гострим тоном й нападав на демократичні держави, але заявляв, що Італія хоче мира. Заповів скорі заняття Мадриду військами Франка.

ГІТЛЕР ЗАПЕВНЯЄ МУСОЛІНІЯ ПРО СИЛЬНУ ПІДДЕРЖКУ.

БЕРЛІН. — У наведеному Мусолінію Гітлер вислав йому телеграму, в котрій заявив, що Нумеччина стоїть плече об плече при Італії проти всіх зусиль обмежити ці два народи в їх „волі до життя“.

ПОЛЬЩА УЗБРОЮЄ ДАНЦИГ.

ТАНЦИГ. — Більше число польських військ заняло позиції коло міста Гдині, що лежить зараз коло Данцига.

Німці подають число цих військ на 10,000 жовнірів.

ПОЛЬЩА ПРОТИ „РОЗМОВ“ З НІМЕЧЧИНОЮ ЗА ДАНЦИГ.

ВАРШАВА. — Сюди приїхав з Берліна Юзеф Ліпський, польський амбасадор до Німеччини, щоби подати урядові заяву німецького міністра заграничних справ, Йоахіма фон Рібентропа, що Німеччина хоче вести з Польщею переговори про Данциг.

Польський уряд подає відьдома, що він „чемо, але отверго“ відкинув німецьку пропозицію.

ПОЛЬЩА ПРОБУЄТЬСЯ ОБЕДНУВАТИ.

ВАРШАВА. — Польський уряд дозволив вернути до краю Вітосови, провідникові польської селянської партії, бусовому, провідникові польської селянської партії, бусовому, провідникові, що через 9 літ перебував на вигнанні в Чехії.

Подібні дозволення дозволення іншим прогнаним лідерам уважають за признаку, що Польща пробує тепер внутрішню консолидацію, що огляду на зовнішню небезпеку.

ГЕН. ФРАНКО ПОЧИНАЄ ОФЕНЗИВУ НА МАДРИД.

БУРГОС. — Ген. Франко почав наново військові операції, що були перервані від заняття Каталонії націоналістичними військами Еспанії.

В одному місці війська посунулися наперед 25 миль.

РУМУНІЯ ЗАПЕРЕЧУЄ ЗДАЧУ.

БУКАРЕШТ. — Румунський прем'єр Калінеску заявляє, що своєю угодою з Німеччиною Румунія зовсім не віддалася Німеччині в оліку, і запевняє, що Румунія буде боротися проти посягань по її території.

РОЗБИТТЯ В БРИТИЙСЬКІМ КАБІНЕТІ.

ЛОНДОН. — Бритийський кабінет міністрів сильно поділений на дві партії, з котрих одна стоїть за підліний фронт з іншими державами проти Гітлера й за заведення військової служби, а друга за дальше мирення з Гітлером.

НІМЕЧЧИНА КОНЦЕНТРУЄ ВІЙСЬКА КОЛО ШВАЙЦАРІЇ.

ЖЕНЕВА. — Німеччина сконцентрувала коло озера Констанца велику масу війська. Їх число подано на 200,000 жовнірів. Швайцарський уряд припускає, що конгентація вимірена проти Швайцарії.

АНГЛІЯ ЦІКАВИТЬСЯ СТАНОВИЩЕМ ГРЕЦЬ НА ВИПАДОК ВІЙНИ.

АТЕНИ. — Тут почалися розмови британського міністра Вотерлова з грецьким диктатором Метаксасом у справі ствервища Греції на випадок війни між Німеччиною й демократичними державами.

НІМЕЧЧИНА ПІДПИСУЄ УГОДУ З ГОЛАНДІЄЮ.

БЕРЛІН. — Німеччина й Голандія підписали нову торговельну угоду.

Німеччина веде теж переговори за торговельну угоду з митовим союзом Бельгії й Люксембургу. Литва теж хоче мати з Німеччиною нову торговельну угоду.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1898

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. "Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016.

4-0807.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ХТО І КОГО ЗАВІВ?

(3.) Залишається ще одно важне питання, яке вимагає як не відповіді, то принаймні вняснення: зрадив чи не зрадив нас Гітлер? Ставимо справу просто, чи там рубом. І так просто будемо на неї відповідати, чи її вняснити.

Не є виключене, що є такі між нами люди, а може й провідники, що були з Гітлером чи його відпоручниками, та що Гітлер, чи хтось другий в його імені, їм щось приобіцяв в справі Карпатської України. Та про таких людей ми досі не чували і таких людей не знали. Можливо, що тепер, у часі останньої катастрофи були в Гітлера представники уряду Карпатської України і дістали якісь запевнення. Та покищо це нам невідомі речі. Зате вже минулої осені були сумніви, чи Німеччина видержить на своїм становищі супроти Карпатської України. Але й були надії, і ніщо інше, а тільки надії, що це не буде в інтересі Німеччини скріплити Польщу і Мадярщину, а тому буде в її інтересі боронити існування Карпатської України. Між іншим згадані сумніви були причиною, чому ті, що ті сумніви мали, бажали так скоро бачити рідну армію в Карпатській Україні. А коли не було надії на те, щоб Прага на те погодилась, організовано прискіпшеним темпом Карпатську Січ, щоби було кому в разі небезпеки боронити край. Ось тому і так напірано на те, щоб в чеській армії в Карпатській Україні були наші хлопці, бо була надія, що вони в критичній хвилині не зложать зброї, а підуть битись за Карпатську Україну. Очевидно, що були і дальші плани, зв'язані з нашим всеукраїнським ідеалом. Але головне було те, що відчувалося, що треба власною зброєю закріплювати існування Карпатської України.

Значить, що коли сталося тепер те, що Мадярщина таки загарбала Карпатську Україну, то це є для нас болюче, дуже болюче, але це не є чимсь таким, чого не можна було надіятись. Навпаки, це сталося те, чого ми постійно боялись. Колиж тепер є такі, що кажуть, що "нас зрадив Гітлер", то вони обов'язані вийти з тим на яв, і то з документами і фактами, щоб всі ми знали, чи, що й кому Гітлер чи там Німеччина приобіцяла. Бо ми від Гітлера нічого не надіялись і він нас не потребував зраджувати. Ми знаємо, що він дбає за себе і за свій інтерес, а не за нас. До своєї цілі іде безпощадним кроком. А ми розглядаємось, чи у тім його змаганні нема таких комплікацій, які можна використати для видвигнення української справи. Не бачимо причини, чому б нам цього не робити. Але це не значить, щоб ми покладали на Німеччину чи на Гітлера усі свої надії. Бо надіятись нам треба тільки на нас самих і на те, що всі інші, щоб ним не був, можуть завжди нас залишити в найгіршій біді, в найбільшій національній нещасті й ще з того нещастя користати. Коли хто думав і вірив у справі Карпатської України і Німеччини інакше, і мав до цього причини, повинен це тепер сказати. А це навчить чогось легковірних.

Микола Костомарів.

КУДЕЯР

ІСТОРИЧНА ХРОНІКА
В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

Частина перша.

(39)

Кудеяра вивели на воздух. Сонце ослепило його і він довго не міг розплющити очей. На лиці, що відповіло від воздуха, виступила кров. По приказу нового паші Кудеяра перевезли з вишкої твердині до нижньої, на двір губернаторський. Два невідомі обмили його і наділи чисте білля. Лікар дав мазь, від котрої зачали гоїтись рани. Його вже не заковували і замість давнішого хліба давали баранину з рижом.

Відколи така ласка, що за добрий ангел змислосердя над Кудеяром? Все те значило не що іншого, як лише це, що до Кафи прибув новий губернатор. В Туреччині часто змінювалися беглербегі і підчинені їм санджакчі; при помо-

Прага, середина березня 1939.

Не одному знає, що працює серед чужих, доводилось не раз почути: „Що то є з вами українцями, що не можете об'єднатись біля одної особи? Як ви хочете добути волю, коли не визнаєте одного вождя?“

І не один українець соромливо потупляв очі й не знає, що на це відповісти. „Анархісти ми, отаманія в нас панує“, думає він і мовчить. Але добре застановившись, не одному з нас відчинились очі й він пізнав ось ту велику правду:

Таж маємо вождя, якого ні один народ на світі не має! Наш вождь не має за собою ні поліції ні жандармерії, ні концентрованих таборів, ні ГПУ, ні Гестапо, ніхто його не охороняє, ніхто до нього силою не гонить на поклін, ані руйнує, ані батога він у руці не тримає — а шануємо його всі, без ріжниць політичних переконань, слухаємось його всі, без огляду на кордони. Підемо за ним усі, куди він нас веде!

Нетрудно вгадати, хто цей вождь. Це **Тарас Шевченко**. А вийшла ця правда на світ Божий з нагоди 125-ліття з дня народження поета. Це свято зеднало довкола Кобзаря всіх українців із цілого світу. Усі старались напереді якнайкраще вшанувати його пам'ять, признатись до його заповіту, поставити себе під його провід. Навіть на советській Україні, де люд стогне в московських кайданах, можливо-владці не зважились замовчати славі роковини. У Києві відкрито хоч поганенький, а всеж таки пам'ятник, та це напроти університету, де колись стояв пам'ятник Шевченкового ката Микола першого. А подивитись на образки з Києва: перед пам'ятником море голів! А подивитись до советських часописів із ювілейних днів: скрізь портрети, статті, низькі поклони перед вождом України. Значить навіть советська страшна рука мусіла змигнути перед Шевченком. Зі страху, але таки подалась!

Духовний вождь має кожен культурний народ. Німці мають Гетого, поляки Міцкевича, москалі Пушкіна, англійці Шекспіра, італійці Дантего. Можливо, що поетичним хистом ці велитні перевищують селянського сина, кріпака й засланця Шевченка, але в провідництві він перевищує їх далеко. Бо нинішні німці вже відвертаються від свого Гетого: великий, мовляти, був поет, але на політиці не розуміється. Для нинішніх москалів Пушкін є справді великим поетом, але вони не можуть йо-

ВОЖДЬ УКРАЇНИ

му забути, що був шляхтичем, що ставився з погордою до простого народу. А що пишуть деякі поляки про свого Міцкевича, це також варто нагадати:

„Звичайно, маємо певну драгуючу пародію національної „місії“, видруковану для вжитку нащадків „героїв“ із саксонської доби — месіянзм. „Польща яко Христос народилась“. До її повстання знаменито причинився південь, пів-поляр, сівніст і „національний“ пророк Польщі в одній особі — Адам Міцкевич. Чи взагалі багато з поляків, що лунуть до „ідеалів“ нашої „великої“ романтичної поезії, знають, що Міцкевич був сівністом?“

Так пише польський часопис „Задруга“ в році Божім 1939! Чи можна собі уявити, щоб якийнебудь український, чи навіть чужий часопис, міг писати у подібній тоні про Шевченка?

Треба було бачити й чути, як приміром славилі чехи Шевченкові роковини в днях 10-го та 11-го цього березня. Правда, до сердечного тону цих ослів багато причинились дві обставини: нещастя, яке спіткало чехів останніми часами, й могутній зріст українського національного руху на Закарпатті. Їх власне нещастя навчило принаймні деякого з них краще розуміти недолю українського народу, а події на Карпатській Україні показали їм, що з українцями треба числитись як із поважною силою. Та колиб Шевченко не був Шевченком, то цього не вистачилоб, що спонукало холодних і дуже розрахованих чехів до таких величчів і ширших проявів пошани й узнання до Шевченка як українського національного вождя. А з другого боку, колиб самі українці не так одностайно й віддано тому вождю поклонились, то й чехи не прийнялись таким глибоким притязом до нього.

Найвищою точкою цих ослів було відкриття Шевченковій вистави в Празькій Національній Музеї в неділю, дня 11-го березня. Сама вистава не принесла нічого нового, ані дуже цікавого, але обстановка, в якій відбулось відкриття, й промови, які при цьому виголошено, зробили з цього акту граничний камінь в історії чесько-українських взаємин. Знаменні слова сказав голова чеської академії наук проф. Шуста. Він щиро признався, що перед військово-чехи часто себе питали, чи не булоб краще для словянства (себто для чехів), колиб українці злились із москалями в один народ, от як злились про-

вансальці з французами або південні німці з північними. Але світова війна поставила їх перед „історичною дійсністю“. Останні події показали їм цю „дійсність“ ще виразніше. До цього причинився Шевченко, який гарячо вимовляти його ім'я й разураз спотикався на слові Григорович). Шевченко й культ Шевченка серед усіх українців показав чехам, що українці ніколи не зречуться свого права на самостійне національне й державне буття, що вони будуть боротись за цей ідеал до останньої людини, до останньої хвилини. Біда тільки, що вони запізно зачали це пізнавати!

Тепер чехи стали називати Гітлера „великим“ і „геніальним“, але тому, що за Гітлером стоїть озброєна до зубів Німеччина. Коли ціла Совдепія „на всіх языках“ прославляє „улюбленого“ Сталіна, то за Сталіном стоїть страшна ГПУ й змінюта компартія. Але хто стоїть за Шевченком? Нарід без держави, без одно-

цілої організації, без буржуазії, без шляхти, нарід — пролетарів, найбільш упосліджений з всіх народів світу, нарід, який по руїні взявся знову будувати десь серед карпатських гір і лісів якийсь малий початок своєї державности — і як буде, і то серед яких труднощів і перешкод! І ось перед вождом цього поволеного народу вклонились низенько в день його 125 народин свої й чужі, а його, для чужинців навіть не зовсім зрозумілий „Кобзар“, поставив український нарід нарівні з багатими й культурними народами світу.

Ювілей лишався звичайно самі зівялі квітки й подерті папери. Цей ювілей буде вільком. Він залишив українському народові свідомість, що він має у кожний час, на кожній землі й в кожній обставині свого національного провідника, кому він поклоняється й за ким іде. Є нам наші: Тарас Шевченко.

М. Сивошанка.

БУДЕ ПРАЦЯ І ТІЛЬКИ ПРАЦЯ

Наші добрі люди надсилають нам письма, якими такі благодіють нас не звертали уваги на ті клевети, з якими виступають відомі „фахові“ руніки, використовуючи нашу національну трагедію, себто ту долю, яка тепер стрінула Карпатську Україну. Вони пишуть, і то зовсім природно й слушно, що саме теперішня пора найменше надається на ріжні „полемики“, бо нарід хоче і домагається чого іншого.

Можемо запевнити тих наших добрих людей, що ми цілковито з ними погоджуємось, та що в нас те саме було й є далі на думці. Нам навіть не складається така величина, що не є звернена до скріплення наших сел. Останній удар, нанесений нашої державницькій ідеї нас заболів, але в нічому нас не захистив. Ми певні, що навіть і те лихо вийде нам у багатьох користь. Бож навіть і те національне нещастя принесло нам зараз і велике піднесення. Це ж гордість бере за серце, коли ми вичитуємо в так мно-ких, нам надісланих американських газетах, з яким великим поважанням віднеслася американська преса до тих наших героїв, що там в горах Карпат ставлять ставлять опір новому наїздникові. Це мусить у кожного піднести духа, коли бачимо як наприклад над Тихим океаном друкують величезними буквами на першій стороні про „Український Кур'єр Смерті“, що бореться в

Карпатах. В таких часі думки наші обертаються довкола чого іншого. І хочеться усіми силами допомогти тій справі, за яку там в Карпатах кладуть голови молоді ентузіасты, що промовляють шлях нашої волі — активності.

Тому і ми відчуваємо, що в такому часі не пора нам вести „полемики“. Бо тільки руйнік — фаховець може в такій порі продовжувати свою руйнідику роботу і нею заспокоювати свої амбіції, не заставляючи над тим, яку тим наносить шкоду українській справі й українській імміграції.

З нашого боку намагаємось тепер використати усі наші скромні сили на те, щоб у цьому важному моменті зробити для української справи щось позитивного, щоб скріпити завзяття нашої імміграції й заставити її дати нашої справі ті більшу допомогу, політичну й матеріальну. Хочемо виконувати скромну, тиху, плянну й постійну роботу. І думаємо, що її вже виконуємо. Колиж ми змушені часом і вести т. зв. „полемику“, то робимо це тільки в крайній потребі. Та тепер маємо стільки праці перед собою, а так мало сил для цього, що всілякі „файти“ нас не цікавлять. Клевети, якими проти нас „воюють“, такі вже оклепані, що не вартує відповідати на них у таку пору, яка повинна заставити кожного з нас до позитивної праці, до справжньої допомоги Рідному Краєві. А хто інакше ці спра-

ви розуміє і веде такі „полемики“, що шкодять народній справі, той мусить стрінутись з осудом Рідного Краю і нашої імміграції, з нашого боку будемо продовжувати оборону рідної справи далі з тою вірою, що сповняємо наші обов'язки совісно і чесно, і так, як нам дозволяють на це наші скромні сили.

НЕ ТРЕБА БАЛАКУНІВ

Є певний тип людей, які завжди балакають, а мало, або й зовсім нічого, не роблять. Маємо тут на думці громадську працю. І таку балаканину, яку звичайно називають у нас в Америці „критикою“ чи „дискусією“.

Видно, що таких не бракувало й в Карпатській Україні, коли це була змушена заговорити в „Новій Свободі“. Видно, що тамтуди зачали чвалати з ріжних кінців ріжні „балакуни“, бажачи балаканиною допомагати розбудовувати нову державу. Завважи, які з цього приводу написано, такі цінні, що вартує з ними познакомиться і нам в Америці. Бо й в нас тих балакунів подостатком. В статті „Балакунів не потребуємо“ пише „Нова Свобода“ (ч. 46) між іншим таке:

„Звичайно буває так, що хто багато говорить той мало робить.“

„Наших“ балакунів дуже тяжко переконувати, що тепер не має часу на балаки, бо ми всі мусимо, хто що може й де може, працювати на піднесення культурного й матеріального рівня нашого народу.

„Уряд Карпатської України й Українське Національне Об'єднання працюють днем і ніч, щоб всі ті накуплені гори у найкоротшому часі побороти. Наші політичні та господарські провідники знають дуже добре, що треба для піднесення нашої країни робити, та як це робити.“

„Отже: Карпатська Україна не потребує вічних дорадчиків та нісенітних балакунів, бо наші провідні кола мають певну мету для праці на піднесення добробуту всього українського населення Карпатської України.“

„Нашій країні бракує добрих, скромних, витривалих у всіх ділянках нашого суспільного життя. Найбільшу увагу буде треба звернути на розбудову економічного життя по наших селах. Ми мусимо постаратись, щоб в кожному нашому селі була ще цього року заложена споживча кооператива.“

„Учитель, урядник, священик і інший інтелігент на селі мусить постаратись, щоб його село мало в найкоротшому часі бодай одну споживчу кооперативу. Хто не вміє для свого села щось позитивне хосновити зробити, не може себе називати свідомим українцем. Сьогодні всюди рішає лиш виконана праця, а не пусте балакання.“

„Всіх балакунів, що здержуються в столиці нашої країни, треба заслати на Верховину до найбідніших сіл, щоб тут показали, що вміють робити. Балакати й критикувати дуже легко, але дійсно працювати вже трохи тяжче.“

„Людя, які терплять багатомовність, потрібно приділити якусь працю, де могли свої плани здійснювати. По наших селах маємо для дійсної праці велике незоране поле, яке треба оброблювати. Сюди хай ідуть всі балакуни!“

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО
В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ПРИГАДКА ТИМ, ЩО БАЖАЮТЬ ПОДАТИ В „СВОБОДУ“ ВЕЛИКОДНІ ЖЕЛАННЯ

Пригадується всім українським і іншим бизнесменам, дітям і всім громадянам, котрі бажать подати святочні желання своїм клієнтам, приятелям і знайомим у спеціальній Великодній числі „Свободи“, яке появиться з датою 8 квітня, що замовлення такого оголошення з текстом його й належністю мають бути в адміністрації часопису найдалше до 3 квітня.

Адміністрація „Свободи“.

(Далі буде)

НАБІЖУЧІ ТЕМИ

КЛОПОТИ ІСТОРИКІВ.

В огляді нових книжок в спеціальній книжковій відділі „Нью Йорк Таймсу“ з неділі, 12 березня, був огляд книжки американця Грейма Гатона під наголовком „Огляд після Мінхена“.

Книжка нова, шойно появилася друком, а критик уже про неї пише: „Події в Європі поступують так скоро, що такі книжки, як книжка pana Гатона, інколи вже перестаріли в хвили, як вони появляються“.

Історія нині йде так скоро, що історик не може так нею наспіти.

КЛОПОТИ ГЕОГРАФІВ.

Не менші клопоти мають картографи, себто вчені, що рисують карти. Недавно тому вони збиралися видати карту нової Чехословаччини, обкритої з судетських країв. Заки її випечатали, не стало вже й обкритої Чехословаччини, бо її зроблено частиною німецької держави.

Рішили тепер пождати з виданням нових карт аж до часу, політичні обставини в Європі усталися. Та тимчасом у торговлі можуть бути попит з новими картами.

Можна би цьому зарадити, якби політичні мапи видавати як історичні, себто з датою: в день який-а-такий світ представлявся політично так, — а як він буде представлятися в інший день, поживемо, побачимо.

ЧИ ЗНАЮТЬ?

Лондонські підприємці, що аскурують людей проти втрат на випадок війни, піднесли цими днями значно оплати за таке забезпечення. Інколи рахують за таке забезпечення 300 процентів більше.

Це вважають признакою близької війни.

Хоч перед сходом сонця когут піє, але піє він не лише перед сходом. Піє теж і перед дощем. Отже з піяння кукута ще не можна вносити, що незадовго буде схід сонця, хоча часто й це буває.

Цікаво: від чого підносять оплати за воєнне забезпечення? Чи справді аскураційні підприємства мають дані про наближення війни, чи може хтось уживає аскурації, щоб викликати враження, що ко-мусь не вдається закрити воєнних намірів?

ЗА БАГАТО ГАВКАЄ.

У розмові з представниками італійської газети „Іль Попполо д'Італія“, власної газети Мусоліні, сказав німецький воєнний міністер, маршал Герінг, що Англії нема причини на випадок війни боятися.

Казав: „Миж усі знаємо, що собака, яка багато гавкає, не кусає“.

Оповідають наші селяни до цього питання анекдот про жиди, що, зайшовши на селянське подвір'я й зачувши гавкіть собаки, виліз на пліт.

„Чогож ти його боїшся?“ — питається селянин. „Цей псе тебе не вкусить!“

„Він дуже сильно гавкає“.

„А ти не знаєш, що собака, котра сильно гавкає, не кусає?“

„Я знаю“, каже жид, „але чи псе то знає?“

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Я. Місячні збори Тов. „Зоря“, від. 63, відбулися в суботу, 1 квітня 1939, в годині 7:30 ввечір. Присутні всі члени партії на зборі, бо є важні справи до поладження. Збори відбулися в суботу, 1 квітня, з причини Великодніх Свят. — П. Забичук, предс.; М. Ликтей, секр.

СТЕПЛЕТОН, Н. Я. Збори Бр. св. Арх. Миколая, від. 211, відбулися в неділю, 2 квітня, в годині 2:30 пополудні, в церковній галі укр. прав. громади, 35 Варен ул. Обов'язком кожного члена бути на тих зборах. — Т. Соколовський.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ У. Н. СОЮЗУ за 1938 РІК

Як вам усім відомо, поважані гол. урядники, то гол. контрольна комісія У. Н. Союзу переводить два рази в рік свою контролю над майном і діловодством У. Н. Союзу.

За перших шість місяців, то є від 1. січня до 30. червня 1938 року, гол. контрольна комісія перевела контролю майна і діловодства У. Н. Союзу в місяці липня 1938 року. Звідомлення цієї контролі було проголошене в органі „Свобода“ 9. серпня 1938 року.

За других шість місяців, то є від 1. липня до 31. грудня 1938 року, гол. контрольна комісія перевела контролю майна і діловодства У. Н. Союзу, тепер перед цим річним засіданням гол. уряду.

Власне це звіт про роботу я подаю вам, поважані гол. урядники, в імені контрольної комісії. Кожний з вас має копію цього звіту контрольної комісії, тому прошу звернути увагу на ті позиції, котрі я буду читати.

Контрольна комісія починає своє звітномлення від гол. рекордового секретаря, і заявляє, що всі рекорди членства У. Н. Союзу знайдено в найліпший порядок, а також книга протоколів до всіх засідань є проваджена вірчево.

Тепер приступаю до викладу руху членства У. Н. Союзу за 1938. рік:

ЗВІТ З КОНТРОЛІ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗУ

від 1. січня до 31. грудня 1938 року.

ПОВНОЛІТНІ ЧЛЕНИ

З початком січня 1938 р. було всіх повнолітніх членів	22,777
У 1938 році: прийнято нових	2,998
прийнято наново	1,293
прийнято з переступними листами	240

прийнято з старого роду забезпечення	32
прийнято з інших клас	126
Разом	27,466
У 1938 році: суспендовано	2,245
відійшли з переступними листами	251
відійшли до нового роду забезпечення	32
відійшли до інших клас	126
відійшли зворотом у готівці	116
відійшли на безплатне продовження	20
відійшли на виплачене забезпечення	5
померли	228
Разом	3,023
З кінцем грудня 1938 р. було всіх повнолітніх членів	24,443

Повнолітні члени були забезпечені в таких класах:

У старому роді забезпечення	375
В забезпеченні платнім по смерті з вкладками до 70 року життя	807
В забезпеченні платнім по смерті з вкладками впродовж 20 років	2,551
В забезпеченні платнім за життя з вкладками впродовж 20 років	1,380
В новім забезпеченні на ціле життя для нових членів	4,925
В новім забезпеченні на ціле життя для старих членів	14,405
Разом	24,443

З початком січня 1938 року було всіх повнолітніх членів	22,777, а з кінцем грудня 1938 року було 24,443.
Тимсамим, департамент повнолітніх членів збільшився на членів	1,666

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ.

З початком січня 1938 року було всіх дітей	8,039
У 1938 році: прийнято нових	1,494
прийнято наново	311
прийнято з переступними листами	94
прийнято з інших клас	25
Разом	9,963
У 1938 році: суспендовано	783
відійшли з переступними листами	107
відійшли до повнолітніх членів	715
відійшли до інших клас	22
відійшли на безплатне продовження	12
відійшли на виплачене забезпечення	4
відійшли зворотом у готівці	48
померли	12
Разом	1,703
З кінцем грудня 1938 року було всіх дітей	8,260

Діти були забезпечені в таких класах:

У класі I. Молодечого Департаменту	5,650
У класі II. Молодечого Департаменту	1,753
У класі III. Молодечого Департаменту	857
Разом	8,260
З початком січня 1938 року було всіх дітей 8,039, а з кінцем грудня 1938 року було 8,260. Отже загальне число дітей збільшилося впродовж року на	221
Загальний приріст повнолітніх членів і дітей за рік 1938 вносить	1,887

ЗВІТ З КОНТРОЛІ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. С. ВІД 1-го ЛІПНЯ ДО 31-го ГРУДНЯ 1938 Р.

П Р И Х О Д И

	З місячних вкладок	Процент від банків	Процент від боргів	Процент від моргеджів	Чинш від реальності	Процент від позичок	Заробок на бондах	Звороти	Сплати моргеджів	Сплати боргів	Реальності	РАЗОМ
Липень	2,429.40		655.49	443.56	750.00		100.50		228.25	5,000.00		9,721.30
Серпень	2,433.07	114.19	574.24	1,365.00	680.00				715.00	12,000.00		17,767.31
Вересень	2,409.82		432.50	642.72	805.00	3.45			557.66			4,851.15
Жовтень	2,371.15		463.33	369.33	812.00		500.00		135.75	10,000.00		14,651.56
Листопад	2,452.14		200.00	897.76	784.00		456.31		730.00	20,000.00		25,520.21
Грудень	2,517.12	575.38	236.87	1,124.17	755.00	86	412.50	426.00	1,990.62	9,984.38	100.00	18,122.90
Разом	14,612.70	689.57	2,562.43	4,842.54	4,586.00	4.31	1,469.31	426.00	4,357.28	56,984.38	100.00	90,634.52

Р О З Х О Д И

	Виплати посм. за помож.	Платні пом. сил	Соц. обесп. пом. сил	Молодечий журнал	Праці друк. і т. п.	Актуарій	Видатки канцелярії	Перенос до УНС за діти	Бонди	Нагороди	Процент на морг. і бонд.	Грошові звороти	Видатки на реальності	Позички	Дивіденди	Реальності	РАЗОМ
Липень		378.01		475.00	191.69		25.00			4.17		121.60	245.70				1,441.17
Серпень		328.56		475.00	150.31		25.00		12,000.00		59.63	178.24	775.86				13,982.60
Вересень	300.00	303.04		475.00	39.00		25.00		20,000.00		65.00	55.97	238.72	84.00			21,495.73
Жовтень		403.25	37.35	475.00	45.04		25.00		14,625.00	9.35		142.41	175.91				16,003.31
Листопад		324.93		475.00	133.09		25.00					33.72	866.99				1,556.73
Грудень	1,612.00	390.82	41.41	475.00	50.45		25.00	6,660.00	35,050.00	1,947.25	15.63		270.65	21.00		100.00	46,659.21
Разом	1,912.00	2,128.61	78.76	2,850.00	609.58		125.00	6,660.00	81,675.00	1,960.77	140.26	531.94	2,573.83	105.00		100.00	101,450.75

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ У. Н. СОЮЗА. — ЗАГАЛЬНІ ПРИХОДИ І РОЗХОДИ ЗА РІК 1938-МІЙ.

П Р И Х О Д И

	З місячних вкладок	Процент від банків	Процент від боргів	Процент від моргеджів	Чинш від реальності	Процент від позичок	Заробок на бондах	Звороти	Сплати моргеджів	Сплати боргів	Реальності	РАЗОМ
1-ий ½ рік	14,334.13		38.21	2,391.20	4,384.35		187.50		7,176.32	10,037.50		43,833.05
2-ий ½ рік	14,612.70	689.57	2,562.43	4,842.54	4,586.00	2.34	1,469.31	426.00	4,357.28	56,984.38	100.00	90,634.52
Разом	28,946.83	727.78	4,953.63	9,226.89	9,185.50	6.65	1,656.81	426.00	11,533.60	67,021.88	100.00	133,797.57

Р О З Х О Д И

	Виплати посм. за помож.	Платні пом. сил	Соц. обесп. пом. сил	Молодечий журнал	Праці друк. і т. п.	Актуарій	Видатки канцелярії	Перенос до УНС за діти	Бонди	Нагороди	Процент на морг. і бонд.	Грошові звороти	Видатки на реальності	Позички	Дивіденди	Реальності	РАЗОМ
1-ий ½ рік	1,290.00	2,104.98	92.12	2,850.00	531.78	175.00	175.00		20,375.00	1,237.60	198.12	784.13	2,287.86	56.00	741.50		32,999.09
2-ий ½ рік	1,912.00	2,128.61	78.76	2,850.00	609.58	175.00	125.00	6,660.00	81,675.00	1,960.77	140.26	531.94	2,573.83	105.00	741.50	100.00	101,450.75
Разом	3,202.00	4,233.59	170.88	5,700.00	1,141.36	350.00	300.00	6,660.00	102,050.00	3,198.37	338.38	1,316.07	4,861.69	161.00	1,483.00	100.00	194,949.84

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ ЗА ШІСТЬ МІСЯЦІВ.

Готівка з кінцем червня 1938 р. осталася	\$ 57,756.76
Прихід за шість місяців	90,634.52
Разом	\$148,391.28
Розхід за шість місяців	101,450.75
Готівка з кінцем грудня 1938 р. осталася	\$ 46,940.53

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ ЗА ШІСТЬ РІК.

Готівка з кінцем 1937 року осталася	\$ 47,492.80
Прихід за 1938 рік	133,797.57
Разом	\$181,290.37
Розхід за 1938 рік	134,349.84
Готівка з кінцем грудня 1938 р. осталася	\$ 46,940.53

БІЛАНС МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. СОЮЗУ.

Стан чинний:	Стан довжний:
Готівка \$ 46,940.53	Посмертний фонд \$338,595.97
Моргеджі 159,150.20	
Бонди 180,040.26	Адміністративний фонд 103,450.94
Реальності 55,650.92	
Позички 265.00	
Разом \$442,046.91	Разом \$442,046.91

ЗВІТ КОНТРОЛІ ГОЛОВНОГО ФІНАНСОВОГО СЕКРЕТАРЯ-КАСІЄРА ВІД 1-го ЛІПНЯ ДО 31-го ГРУДНЯ 1938 Р. — ПОВНОЛІТНІ ЧЛЕНИ.

П Р И Х О Д И:

	З місячних вкладок	Процент від банків	Процент від боргів	Процент від моргеджів	Процент від реальності	Заробок на бондах	Чинш від реальності	Сирітські частини	Звороти до нар. фонду стип. і т. п.	Звороти резервів з мол. деп.	Звороти податків, асек. і т. п.	Друкарня, кінггарія, і "Notes"	Сплати моргеджів	Сплати боргів	Сплати позичок	Реальності	Фонд Згоди Братств	РАЗОМ
Липень	48,872.34	11,386.35	2,424.01	587.68	700.02	2,442.71	12,740.75	1,359.10					3,698.50	92,427.43	1,912.00			178,556.89
Серпень	47,879.85	5,618.23	4,146.45	1,315.05		6,353.43	12,662.80	100.00	144.52				1,809.81	159,901.52	21,110.00			261,041.66
Вересень	46,951.22	500.00	7,105.01	664.15		12,574.40	991.54			402.50	9.17		11,724.04		825.00			81,747.03
Жовтень	49,014.80	4,492.13	2,565.23	1,019.68		7,432.86	14,414.27	483.65	50.00		888.69		17,117.89	297,263.75	1,689.00	8,857.84	50,848.93	456,138.72
Листопад	50,822.72	1,786.25	3,038.57	1,129.80		1,254.63	13,428.33	1,138.99		325.50	3.50	25.00	1,048.25	63,234.31	1,668.50			139,459.88
Грудень	50,685.49	3,588.30	21,574.25	46,733.74	494.60	800.00	13,278.72	969.16	20.00	11,004.25	63,062.31	2,804.91	21,078.67	24,976.56	2,046.00	21,708.64	1,156.70	2,339,230
Разом	294,226.42	27,371.26	40,833.52	21,450.10	1,194.62	18,283.63	79,099.27	5,042.44	214.52	14,732.25	63,969.67	2,829.91	56,477.16	637,803.59	29,250.50	30,566.48	52,561.14	1,405,926.48

Р О З Х О Д И:

	Посмертний фонд	Адмінстр. фонд	Резервовий фонд	Конвенц. фонд	Запомож. фонд	Народний фонд	Сирітський фонд	Фонд Згоди Братств	Моргеджі	Бонди	Реальності	Позички	Друкарня, кінггарія	Notes	Інші розходи	РАЗОМ
Липень	18,399.45	17,525.25			1,640.34		2,898.81			66,590.00		4,306.00				111,450.85
Серпень	47,763.75	8,434.76			1,642.57		1,642.57		36,372.31	100,480.00		8,363.00				205,096.39
Вересень	15,383.56	9,464.56			7,000.00		1,336.15			216,360.00		4,745.00				556,544.27
Жовтень	17,765.84	13,105.94			2,365.54	56.61	570.09		1,531.31	211,450.00	55,857.84			2,800.00		308,114.47
Листопад	43,267.59	9,052.69			1,370.71		3,093.67	2,132.53	29,624.31	24,312.50		4,881.00	333.18			118,086.18
Грудень	45,074.03	12,630.58			1,797.16	1,500.00	1,890.85	5,655.04	5,919.70	186,700.00	15,719.70	52,270.31	50.00		63,000.00	392,207.37
Разом	187,854.22	70,213.78			10,708.75	1,506.61	12,023.14	1,171.57	407,463.83	805,892.50	77,176.31	77,176.31	3.38	2,800.00	63,000.00	1,391,471.23

УКРАЇНА В ОГНІ

висвітлюється в Нью Йорку, в IRVING PLAZA, 15 Irving Place
у вівторок і середу 28 і 29 березня (March 28 & 29, 1939) в год. 7-9 і від 9. до 11. ввечір

(Докінчення з 3-тї сторони).

Звіт з фонду бл. п. Семена Ядловського
З днем 31 грудня 1937 р. цей фонд вносив \$2,519.44
Процент з банку 25.19

З днем 30 червня 1938 р. цей фонд вносив \$2,544.63

Звіт Захисту-Сиротинця У. Н. Союзу.
З днем 31 грудня 1937 року цей фонд вносив \$34,114.84
Процент від фондів 488.75
Процент з банків 14.32

З днем 30 червня 1938 р. цей фонд вносив \$34,597.91

Фонд Сиротинця-Захисту інвестований:
У фондах \$25,625.00
У готівці 8,972.91

Разом \$34,597.91

Загальний стан майна У. Н. Союзу представляється так:

Стан майна дорослих членів \$4,816,334.07
Стан майна Молодечого Департаменту 442,046.91
Фонд зарезервованний на загляді виплати „Свободи“ 1,011.81
Фонд Захисту-Сиротинця 35,201.58
Фонд бл. п. С. Ядловського 2,570.07

Загальний стан майна \$5,297,164.44

Контрольна комісія завважала, що:

Залеглі відсотки на моргеджах, що мали бути заплачені в 1938 році, вносили \$1,403.81. Відсотки на моргеджах з кінцем 31 грудня 1938 року, котрих реченець плачення припадає в першій кварталі 1939 року, були на \$10,834.03.

Залеглі відсотки, належні від позичок на членських грамотах, вносили з кінцем 1938 року \$5,713.00.

Відсотки на бондах платні в першій кварталі або півріччя вносили \$19,928.08.

Відсотки на банкових депозитах з кінцем 1938 року, котрих реченець плачення припадає 1 січня 1939 року, були на суму \$526.16.

Чинні від реальностей платний з кінцем 1938 року \$1,581.50.

Надвиплати на бондах Молодечого Департаменту \$13.23.

Залеглі місячні вкладки з відділів \$830.35.

Фонд зарезервованний на загляді виплати „Свободи“ \$1,011.81.

Ці всі активи, ще не втягнено до загального маєтку, вносять разом \$41,841.97.

Непризнані актива.

У замороженім банку \$ 908.59
Бонди понад продажну ціну 25,272.27
Стаки Елизабет Трост Банку 10,632.60
Процент на зарежених моргеджах 753.55
Обниження моргеджової інвестиції 1,200.00
Непевні позички на членських грамотах 29,059.70
Друкарня і Книгарня 19,295.40
Вексті (ноти) 2,750.00

Разом \$89,872.11

Контрольна комісія знайшла, що з кінцем грудня 1938 року було несплачених 11 посмертних заповідей, а саме:

Григорій Лешко \$ 300.00
Росиф Сисак 1,000.00
Антін Піх 448.33
Володимир Трончак 500.00
Стефан Качмар 1,000.00
Стефан Качмар 500.00
Ілля Мартиняк 1,000.00
Стефан Кропильяк 1,000.00
Василь Сенчишин 1,000.00
Ілля Паніть 1,000.00
Михайло Сялко 500.00
Загальна сума несплачених заповідей вносила \$7,748.33

Перших 6 посмертних заповідей не сплачено з причини легальних перешкод. Інші не були виплачені тому, бо докази смерті не були ще вповні прислані з кінцем року.

Оцінка інвентаря Друкарні і Книгарні У. Н. Союзу:

Оцінка друкарської машинерії „Свободи“ була \$13,303.40

Обнижка вартості машин на 10% 1,330.34

Вартість друкарських машин з кінцем року \$11,973.06

Оцінка книгарні У. Н. С. була \$7,760.10

Спродано книжок на суму \$748.40

Обнижка книжкової вартості на 10% 701.17

Теперішня вартість книгарні 6,310.53

Загальна вартість друкарні і книгарні \$18,283.59

Зароблені відсотки на інвестиціях:

Відсотки від інвестицій для старших членів вносили 4.57%, а від інвестицій для дітей 4.43%. Отже загальні відсотки були 4.60%.

Оцінка грамот для старших членів вносила 146.6%, а для дітей 67.3%. Загальна оцінка була 155.4%.

Смертність членства У. Н. Союзу була така:

Смертність старших членів нових родів 76.8 %
Смертність старших членів старого роду 128.8 %
Смертність Молодечого Департаменту 25.50 %
Смертність усіх членів разом вносила 74.7 %

Пропам'ятна Книга У. Н. Союзу.

Видруковано 11,000 примірників Пропам'ятної Книги.

Продано до всіх примірників 3,120

Розіслано даром до різних людей і бібліотек 1,084

Разом 4,204

У. Н. Союз одержав готівкою \$2,735.00

Пересилка 4,204 примірників коштувала 385.00

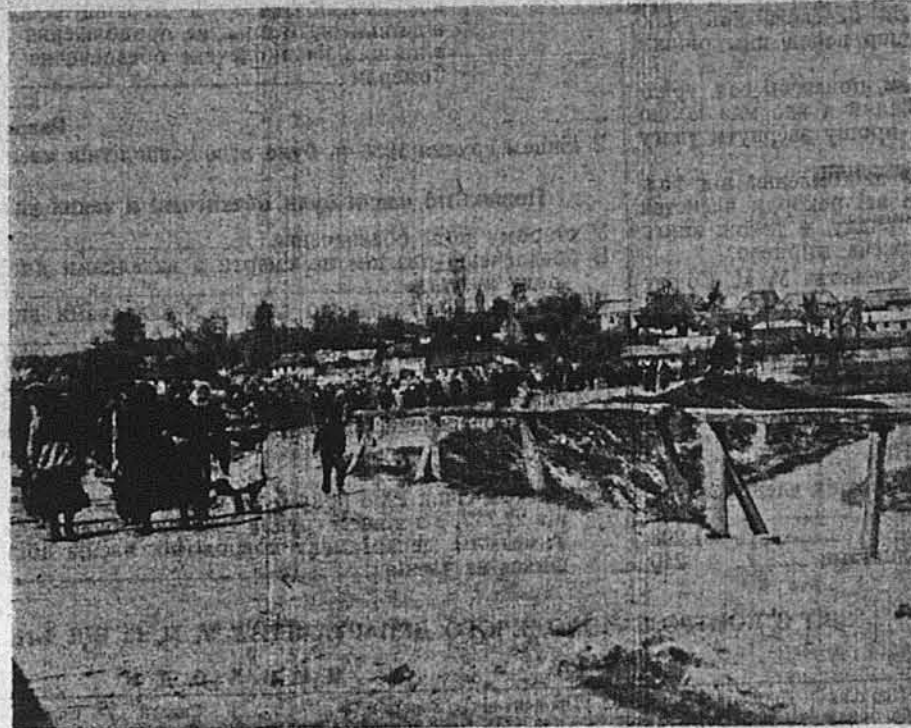
Остатється на складі Пропам'ятної Книги 6,796 примірників.

Отже звіт гол. контрольної комісії за 1938 рік з контролю майна і діловодства У. Н. Союзу.

Переведено контролю в дніх від 6. до 11. березня 1939 р. в Шікаго, Іл.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ У. Н. СОЮЗУ:

Дмитро Капігула, пред. д-р А. Т. Кібзей, заст. пред.; О. Е. Малицький, секр.; Степан Куропас, Роман Смух, члени комісії.

СЕЛЯНИ ВЕРТАЮТЬСЯ З ЦЕРКВИ ДОМІВ.
(Картина з фільми: „Україна в Огні“. Світлів В. Блондиненко).

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

НЬЮ ЙОРК, Н. Й.

Збори і відчит.

Одинадцятого ц. м. відбулися квартальні збори 204. від. У. Н. С. Після відкриття зборів, члени відділу панна М. Левицька виголосила реферат на тему: „Як я, молода емігрантка дивлюся на У. Н. Союз і його значіння для української еміграції в Америці“. Бесіда коротко зясувала початки запомогових товариств та їх значіння в суспільнім житті. Після вказала на ті принципи й завдання, що поставили перед собою 45 літ тому перші піоніри, коли закладали У. Н. Союз. Далі підкреслила, що У. Н. С., як запомогова організація, дає не лиш про поміч на випадок смерті, чи не дуги своїх членів, але й про їх моральний і духовний рівень. Його завданням є ширити не лише принципи рівності, справедливості, людяності, братерства, але й принципи гідності, патріотизму, посвяти справам української нації. Його будуччина світла не лиш тому, що він стоїть кріпко на фінансових підвалинах, але ще й тому, що він створив історію, традицію, придбав цінності, що збагачують життя теперішнього емігранта й задовольняють потреби молодого покоління.

Серед ряду справ, порушених протягом сходів, була теж справа фінансової допомоги на видання вже готового перекладу односторонньої „Історії України“, написаної М. Грушевським, а перекладеної на англійську мову проф. В. Галичем, а також допомоги на видання англ. мовою „Україна й українці“ д-ра О. Грицяя. (Про згадані видавництва говорив д-р Л. Мишуга на різних нарадах Виконного Комітету „Об'єднання“, що відбувся 24 грудня м. р. в Джерзі Сіті, Н. Дж.) По короткій дискусії члени одноголосно рішили призначити на повшчу цілі \$10 з каси відділу, а наступні зложили жертви на видавничий фонд по \$1: М. Близнак, М. Осадчук, Н. Мороз, Е. Ляхович, Децик; К. Свірк 50 ц.; С. Курляк \$5, а М. Левицька \$10, як завдаток на оба видавництва.

Колиб так усі відділи порушили справу фондів на згадані видавництва, то скоро вони появилисяб і без сумніву прислужилисяб чимало до висвітлення історичних фактів з життя українського народу,

тимбільше тепер, коли українська проблема стала дуже актуальною.

М. Близнак.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

РОМ, Н. Й.

Свято Злуки.

Дня 29. січня ц. р. українська громада в Ром вішувала 21. роковини Злуки Українських Земель святочним концертом.

Концертну програму приготував і виконав український хор „Сурма“ з Ром, під управою уч. М. Запхляка. Перед розпочаттям програми учитель висловив присутнім ціль і вагу цього концерту.

Святочний реферат, виголошений уч. Запхляком, був приміненний до тих слів Шевченка: „Встане Україна, світ правди засвітить, і помолиться на волі невольничі діти“. Бесіда згадав потім за День 22. січня 1919 р., коли то наш нарід на Софійській площі в Києві устами своїх представників зайняв перед ворогами і світом, що Україна стає вільною, самостійною, незалежною і єдиненою. Цим актом український нарід пірвав всі штучні кордони. Той історичний день Українська Армія затвердила кровю в обороні цього акту. Справді, як співається у пісні, встояти не було сили.

Вороги наступили на молоді Українську Республіку зі всіх сторін. До того свої яничари привели в Україну ватагу монголів-большевиків з Москви.

За зраду свого народу вони дістали заплату. Одні самі себе знищили, других казав вистріляти Сталін.

Найшли тяжкі часи на Україну. Та український нарід жие далі цією великою злукою з 22. січня 1919 р.

Тож всі готуймося! Час зближається! Скріпим себе сильно! Щоб наступну злуку так закріпити, щоб вороги вже більш нас не розлучили.

Після хор відспівав кілька пісень. Кінцеве слово сказав гром. А. Гоц. Концерт закінчено відспіванням „Ще не вмерла“.

Іван Лаврук.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, відбулись в суботу, 1. квітня, в 7. годині ввечір, у St. Boniface Hall, 345 Main St., Paterson, N. J. Присіли всі члени відділу. — Петро Кривошеїн, пред.; Іван Бурнас, секр.; Сергій Винарський, кас.; Стефан Савосцький, рек. секр. Адреса секр.: John Burney, 282 E. 7th St., Clifton, N. J.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 26. березня померла в Елизабет, Н. Дж., членом Бр. св. Володимир, від. 65. У. Н. Союзу, **МАРІЯ ПІТУЛА**. Походила з села Годова, повіт Стрипів, Галичина. Покійна вступила до від. 65. У. Н. Союзу 9. листопада 1924. та була членкою 14 літ. Остала відцем мужа Петра й осиротила 8 дітей: Владислава (подружену), Петра, Івана, Марію, Гелену, Льва, Тересу й Варвару. Покійна прожила 44 літ. Похорон відбувся в середу, 29. березня, в годині 9. рано з дому жалоби, 618 Myrtle St., а відтак до гр.-кат. церкви св. Володимира. Проситься членів від. 65. прийти до дому жалоби та віддати Покійній останню пошану. Най земля буде їй пером! А. Сміт, секр.

ПІДРОБЛЯЛИ ВИКАЗИ ГОРОЖАНСТВА. У Кишиневі, в Бесарабії, викрили організацію, що доставляла фальшиві виказки румунського горожанства для жидів. Слідство виявило, що ця афера, в яку вмішані державні урядовці, займає кілька тисяч осіб. Поліція арештувала чимало людей.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛАД НАЙЛІПШОГО ПИВА

ХОЛОДНЕ І СМАЧНЕ ВИСТОЯНЕ ДОВГО В ПИВНИЦЯХ
MANZ BEER
Доставляємо до приватних домів, ресторанів, салонів, Народних Домів, на весілля, забави, хрестини й всі інші okazji. Цин дуже умірковані. Спробуйте один раз нашого пива, а будете постійно його уживати. Воно добре для смаку і здоров'я. Як зайдете до салону, питайте за нашим пивом; коли нема, просимо домагатися, щоб його замовили. Телефонуйте або пишніть так:
NEW YORK BEVERAGE DISTRIBUTORS, Inc.
417 Manhattan Avenue, Brooklyn, N. Y.
Tel. Evergreen 8-9313
Наше пиво продається у Філадельфії, Па., під адресою:
Sixth and Clearfield Streets, — Philadelphia, Pa.
Tel. Radcliff 2030.

НЕ НОВА

Наша обслуга не є нова. Хоч вона під кожним оглядом модерна, то кожний бачить, що за нею є 30-літній досвід; 30 літ науки, як обслуговувати найкраще. Це річ такої великої ваги, що ми не можемо собі уявити, як хтось може не звернути на це уваги.
STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City 34 E. 25 St., Bayonne
Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0540

ЯК ПРОДАВАТИ СВИЖУ АБО ЗАМЕРЗЛУ РИБУ.

Директор федерального Розслідувального Бюро подає кілька завваг відносно продажі свіжої і замерзлої риби. Це не є поучення, як продавати рибу, тільки в якій температурі тримати рибу, щоб вона не втратила своєї свіжості і смакості. Свіжа риба повинна бути передержувана на продаж в температурі як найближче до 31 степенів Фаренгейта, а ніколи не нижче, бо м'язи риби замерзають між 31 а 30 ступнів Фаренгейта. Зміна температури є дуже шкідлива для риби.

Легко вужена риба повинна бути передержувана під такою самою температурою, як свіжа. Кенована риба не псується, коли температура змінюється, хіба вже аж дуже перемерзне, що і посуда може тріснути.

Замерзла риба повинна бути передержувана в замерзлім стані. Раз вона вже розмерзнеться і витече з неї сік, тоді не можна її продавати; як рибу першої класи.

Торговці застановляються над тим, як би то можна знизити кошт послуги і інші видатки, сполучені з услогою продажі по склепах в Злучених Державах. Ця студія буде одною з найбільш обширних до цієї пори і вона може принести бізнесовцям, як також і консументам конкретні користи. Досі запропоновано, щоб склепарі мали дві ціни. Одну для тих, що купують товари за готівку і беруть їх з собою, другу для тих, що купують на кредит, з заплаатою по доставі і доставою до домів. Кажуть, що несправедливо є для тих, що купують товари за готівку, платити і за тих, що купують на виплат, жадають доставки і т. п. До цієї пропозиції поставилися торговці неприхильно, бо продавати товари в двох цінах буде непрактично тому, що більше може коштувати ділення ціни.

Багато таким способом не заощадиться, бо від 75 до 85 процент покупців бажать достави товару, або купна на виплат. Отже багато користі для торговців не буде, а буде більше втрати через ділення покупців на дві класи.

В КОЖНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

3 ПРИЧИНИ ВИЇЗДУ з Джерзі Сіті продаю за умірковану ціну КОСТЮМИ до театральних вистав і т. ін. Голоситись на адресу:
Mrs. EMILIA UNORCHAK,
325 YORK ST., JERSEY CITY, N. J.
Tel.: Bergen 3-7381-W.

СПЕЦІАЛЬНА ОФЕРТА
на цей місяць Березень!
лише \$3.00 за \$1.00
1 КОБЗАР Т. Шевченка \$1.50
2 ПОВІСТІ Т. Ш. том I. 50
3 ПОВІСТІ Т. Ш. том II. 50
4 ПОВНА МАПА УКРАЇНИ 50
Все за одного (\$1.00) долара.
Пишіть: S U R M A 60-74
325 E. 14th ST., NEW YORK, N. Y.

ДО ХОРИХ

Багато жінок і чоловіків, що терпіли зприводу тяжкої недуги — шлуника, серця, нервів, ламбого, цін, паралізу і багатьох інших небезпечних недуг, є ними здорові. Без різниці, що Вас болить і як довго, зверніться до нас ще нині, а знайдете повну раду в українській мові. Можна також писати до:

ХІРОПРАКТИЧНЕ БЮРО
195—2nd Ave. (Plr 12 вул.) New York.
Години: від 10. рано до 8. веч.
В неділі: від 10. рано до 1. поно.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без різниці, як далеко позв. Нью-Йорк. Вразі потреби теле-фонуйте до нас. Обслуга ширша і чесна. — Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Удиртеґейкер
заряджує погребам по ціні так низькій, як \$150. Обслуга найкраща.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: Gramercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 185 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577

ВВІВСТВО КООПЕРАТОРА.
В Угрюнові Старім коло Станислава вбив „хтось“ кооператора — українця Петра Басюка. Вбивника не викрили досі.